

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קמ

מותר לתת ביצה במסננת של חרדל, שאף שהוא מסנן את החלמון מהחלבון אין זה בורר פסולת מאוכל, שהרי שתיהם נחשבים לאוכל, אלא שעושה כן כדי לתת גוון יפה לחרדל.

למסקנת הגמרא חרדל שלש אותו מערב שבת, מותר לו בשבת למחות (= להמיס) אותו ביד או בכלי, ונותן לתוכו דבש אבל לא יטרוף (= עירבוב בכח) אלא יערבב בנחת. עושים אנומליון (= יין דבש ופלפלים) בשבת לפי שהוא משקה לצמאים, ואין עושים אלונטית (= יין ישן מים צלולים ואפרסמון) בשבת לפי שהוא עשוי לצנן לאחר המרחץ, והוא דומה לרפואה.

משנה: אסור בשבת לשרות את החילתית במים פושרים (= שותים את המים לרפואה), אבל נותן את החילתית לתוך החומץ ומטבל בו מאכלו.

אסור לשלות את הכרשינים (= מאכל בהמה, והיו מציפים עליהם מים לברור את הפסולת), ואסור לשפשף אותם ביד כדי להסיר את הפסולת, לפי שזהו בורר. אבל מותר לו לתת אותם בתוך הכברה (= כעין נפה) והכלכלה (= סל), אפילו שלפעמים הפסולת נופלת דרך הנקבים והפסולת נבררת מאליה.

אסור לכבור את התבן בכברה כדי שיפול המוץ שאינו ראוי למאכל הבהמה, ולא יתנו על גבי מקום גבוה כדי שהרוח תזרה אותו ויירד המוץ, אבל מותר לו ליטול את התבן בכברה כדי לתת אותו באבוס אף שע"י כך המוץ נופל מאליו (וזהו כדעת רבי שמעון המתיר דבר שאינו מתכוון).

גמרא: אם שגג ושרה את החילתית בפושרים חייב חטאת. ולדעת אב"י איסורו מדרבנן, שלא יעשה כדרך שעושה בחול.

משנתנו היא כדעת רבי יוסי, אבל רבנן אוסרים לשרות את החילתית בין בחמין ובין בצונן.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

חילתית השרויה במים היא רפואה למי שליבו כבד עליו. ואף לאוסרים לשרות בשבת, אם כבר התחיל לשתות מלפני שבת מותר לשרות בשבת בצונן ולהניח בחמה, משום שסכנה היא לו אם לא ישתה.

כסנוסי כיתנא: כתונת מפשתן שהתקשתה מחמת שכיבסו אותה, ומשפשף אותה בין שתי ידי ויהיא מתרככת. ומותר לשפשפה בשבת אף שע"י כך היא מתלבנת, משום שכוונתו לריכוך. לעומת זאת אסור לשפשף סודרא (= סודר העשוי לכיסוי הראש), משום שמקפיד על ליבונו וכוונתו לליבון.

כשהיו שוטחים את הכתונת ליבש אותה, היו תולים אותה על קנה, והיו תוחבים אותו בכתונת מבית יד לבית יד. ומותר לשלוף אותה מהקנה בשבת אבל אסור לשלוף את הקנה ממנה, לפי שהוא מוקצה שהוא עומד להסקה. ואם הקנה הוא של אורגים מותר לשלוף אותו, לפי שיש לו תורת 'כלי'.

כישתא דירקא: אגודה של ירק שלא ראויה למאכל אדם, אם היא ראויה למאכל בהמה מותר לטלטלה, ואם לא אסור.

תליא דבישרא: בשר מלוח שתולים אותו על החבל ליבשו מותר לטלטלו לפי שהוא נאכל חי כמו שהוא, אבל של דגים אסור בטלטול לפי שאינם נאכלים חיים. הגמרא מביאה כמה מימרות בענייני דרך ארץ.

למדנו במשנה לעיל שאסור לשלות את הכרשינים בשבת וכו' אבל מותר לו לתת אותם בתוך הכברה אפילו שלפעמים הפסולת נופלת דרך הנקבים והפסולת נבררת מאליה: משנתנו אינה כדעת רבי יעקב הסובר שלא משתמשים בשבת בכברה כלל.

משנה: לדעת רבי דוסא - גורפים את האבוס מלפני הפטם (= שור שמפטמים אותו) שלא תתערב הפסולת שבאבוס עם התבן והשעורים ויקוץ במאכלו, ומסלקים את התבן לצדדים שלא ידרסנו ברגליו ויטנפנו בצואתו, וחכמים אוסרים.

לוקחים תבן ושעורים מבהמה זו ונותנים אותם לבהמה אחרת, וזהו טלטול לצורך לפי שאין בהמה קצה במאכל שנלקח מחברתה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

גמרא: ביאור דעת חכמים שבמשנה: חכמים אוסרים בין באבוס (= משום חשש שמא ישווה גומות) ובין בתבן (= שאסור לטלטלו משום שהוא נמאס במדרס רגלי השור ואינו ראוי למאכלו).

מחלוקתם היא באבוס של כלי, שחכמים גזרו משום אבוס של קרקע, אבל באבוס של קרקע גם רבי דוסא מודה שאסור, שמא ישווה גומות.

למדנו במשנה שלוקחים תבן ושעורים מבהמה זו ונותנים אותם לבהמה אחרת:

הגמרא מבארת שתי ברייתות סותרות לכאורה: לדעת שתי הברייתות מותר לקחת מהחמור ולתת לפני השור, לפי שהחמור לא מטיל רירים במאכלו ואינו נמאס וראוי לתת לפני השור, אבל אסור לקחת מהשור שמטיל רירים ולתת לפני החמור. אלא שהברייתא שאומרת שלוקח מבהמה 'שפיה יפה' ונותן לבהמה 'שפיה רע' כוונתה שלוקחים מחמור שאין לו רירים ונותנים לפני פרה שיש לה רירים. והברייתא שאומרת שלוקחים מבהמה 'שפיה רע' ונותנים לפני בהמה 'שפיה יפה' כוונתה שלוקחים מחמור שלא מדקדק במאכלו ואוכל גם קוצים ונותנים לפני פרה שמדקדקת במאכלה ולא אוכלת קוצים. ונמצא ששתי הברייתות לא חולקות כלל בדיון.

